

Sygn. akt I ACa 938/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Błaszczyk (spr.)
Sędziowie:	SSA Małgorzata Stanek SSA Anna Cesarz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.**

przeciwko **Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) w B.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 10 maja 2012 r. sygn. akt X GC 108/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 938/12

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w Ł. wystąpił z pozwem przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie od strony pozwanej kwoty 315.816,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty i kosztami postępowania sądowego.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 26 stycznia 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 315.816,08 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 stycznia 2012r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.948 zł tytułem kosztów postępowania i kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany złożył zarzuty od nakazu zapłaty, zaskarżając go w zakresie kwoty 307.797,35 zł i wniósł o uchylenie nakazu zapłaty w zakresie zaskarżenia i o oddalenie powództwa w tym zakresie, a także o zasądzenie kosztów postępowania. Zakwestionował ważność umowy poręczenia zawartej pomiędzy powodem a spółką (...) z tego powodu, że została zawarta bez zgody podmiotu tworzącego pozwanego szpital. Zdaniem pozwanego zmiana wierzyciela odbyła się z naruszeniem art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi utrzymał w mocy w zaskarżonym zakresie nakaz zapłaty.

Powyższy wyrok został oparty o następujące ustalenia:

W dniu 29 października 2008r. pomiędzy spółką (...) a pozwanym Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalem (...) w B. zawarta została umowa o świadczenie usług medycznych w zakresie diagnostyki obrazowej TK. Mocą tej umowy spółka zobowiązała się do wykonania świadczeń zdrowotnych z zakresu diagnostyki obrazowej na rzecz pacjentów pozwanego szpitala.

W dniu 8 grudnia 2008r. spółka (...) zawarła z powodem (...) S.A. w Ł. umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzycielności i udzielania poręczeń, na mocy której w § 1 ust. 3 i 4 powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego, do łącznej kwoty 1.500.000 zł. Kwota ta aneksem nr (...) do umowy została zwiększona i wynosiła 6.700.000 zł. Poręczenie obejmowało zobowiązania z należności głównych. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niezapłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki (...), zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego. Powodowi za poręczenie należała się określona prowizja (§ 4 umowy), a zapłata tej prowizji miała następować zgodnie z § 4 umowy poprzez potrącenie wzajemnych zobowiązań. Strony umowy ustaliły, że w zakresie spłaconego zobowiązania powód staje się wierzycielem pozwanego szpitala z tytułu zapłaconej za szpital wierzycielności z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie (§ 3 umowy).

W trakcie współpracy pomiędzy spółką (...) a pozwanym, spółka ta wystawiła następujące faktury VAT z tytułu sprzedaży artykułów medycznych:

- z dnia 31 marca 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 29.430 zł płatną do dnia 6 maja 2011r.;
- z dnia 31 marca 2011r. fakturę nr (...) – Ś na kwotę 242.370 zł płatną do dnia 5 maja 2011r. Za powyższe zobowiązania pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód i zapłacił w dniu 27 maja 2011r. spółce (...) kwotę 266.635,80 zł, jako należności wynikające z wyżej wymienionych faktur wraz z odsetkami po potrąceniu prowizji. O dokonanej zapłacie należności pozwanego. Spółka (...) potwierdziła dokonanie zapłaty należności przez powoda.

W dniu 30 lipca 2010r. powód zawarł ze spółką (...) pisemną umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzycielności i udzielania poręczeń, na mocy której w § 1 ust. 3 i 4 poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego do łącznej kwoty 500.000 zł. Wartość tej kwoty została następnie aneksem nr (...) do umowy zwiększona i wynosiła 890.000 zł. Poręczenie obejmowało należności główne wraz z odsetkami. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki (...), zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie. Powodowi za poręczenie należała się określona prowizja, której zapłata miała nastąpić przez potrącenie wzajemnych zobowiązań (§ 4).

Pozwany zamawiał w spółce (...) artykuły medyczne od sierpnia 2010r. do kwietnia 2011r. W trakcie współpracy pomiędzy pozwanym a spółką (...), spółka wystawiła pozwanemu następujące faktury z tytułu sprzedaży artykułów medycznych:

- z dnia 19 stycznia 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 3.672 zł płatną do dnia 18 lutego 2011r.;
- z dnia 4 lutego 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 945 zł płatną do dnia 6 marca 2011r.;
- z dnia 8 lutego 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 945 zł płatną do dnia 10 marca 2011r.;
- z dnia 20 kwietnia 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 6.480 zł płatną do dnia 20 maja 2011r.

Za powyższe zobowiązania pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód i zapłacił spółce w dniu 8 kwietnia 2011r. kwotę 3.604,07 zł, w dniu 9 maja 2011r. kwotę 1.855,04 zł, w dniu 11 lipca 2011r. kwotę 6.360,12 zł tytułem należności wynikającej z wyżej wymienionych faktur wraz z odsetkami i po potrąceniu prowizji O dokonanej zapłacie należności powód powiadomił pozwanego, a spółka (...) potwierdziła dokonanie zapłaty.

Pismem z dnia 12 stycznia 2012r. powód wezwał pozwanego szpital do zapłaty kwoty 290.690 zł należności głównej i odsetek w terminie do dnia 16 stycznia 2012r. Zastrzegł, że w przypadku braku zapłaty w wyżej wymienionym terminie powód będzie zmuszony skierować sprawę na drogę postępowania sądowego.

Poręczenie za cudzy dług jest czynnością prawną, która zgodnie z treścią art. 876 k.c. rodzi po stronie poręczyciela powinność spełnienia określonego świadczenia tylko w razie gdy nie spełni go osoba trzecia (dłużnik główny). Istotą poręczenia jest zatem gwarancja, że poręczyciel wykona zobowiązanie, gdyby dłużnik go nie wykonał. Stronami umowy poręczenia jest wierzyciel i poręczyciel, a nie dłużnik (art. 886 k.c.). Do skuteczności poręczenia nie jest wymagana zgoda czy choćby wiedza dłużnika.

W niniejszej sprawie powód na podstawie umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń zawartych ze spółkami (...), jako poręczyciel zobowiązał się także spłacić zobowiązania pozwanego. Wysokość limitu poręczenia przez powoda zobowiązań pozwanego była wskazana w umowach.

Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu pozwanego w zakresie nieważności zawartych przez powoda z w/w spółkami umów o współpracy w przedmiocie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń jako zawartych bez zgody organu, który utworzył pozwany szpital. Zarzut ten strona pozwana uzasadniała brzmieniem przepisu art. 54 ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz. U. nr 112, poz. 654 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2011r. Przepisy tej ustawy nie będą jednak miały zastosowania do zobowiązań pozwanego objętych przedmiotowym postępowaniem, albowiem zobowiązania pozwanego powstały przed dniem wejścia w życie tej ustawy. Zobowiązania powstały wcześniej i mieszczą się w przedziale czasowym do dnia 20 kwietnia 2011r.

Zgodnie z treścią art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 230, poz. 1507) obowiązującym od dnia 22 grudnia 2010r. wymóg uzyskania zgody organu założycielskiego dotyczył czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

W ocenie Sądu Okręgowego umowy o współpracy zawarte pomiędzy powodem a w/w spółkami do tego rodzaju czynności nie mogą być zaliczone. Umowy te odpowiadają bowiem treści umowy poręczenia, nie zaś umowie cesji wierzytelności regulowanej w przepisach art. 509 i nast. k.c.

Z tych względów podnoszony przez stronę pozwaną zarzut nieważności wskazanych umów jest niezasadny.

Treścią zawartych umów o współpracy w zakresie obsługi i monitoringu wierzytelności i udzielania poręczeń była spłata zobowiązań dłużnika, za którego powód poręczył w przypadku nie wywiązania się przez dłużnika z obowiązku

zapłaty wymagalnych zobowiązań nie zaś bezpośredni przelew wierzytelności na inny podmiot przez wierzyciela (art. 65 k.c.).

Przepis art. 509 k.c. nie ma zastosowania w sytuacji, gdy strony zawarły umowę poręczenia. W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy samego prawa przez osobę trzecią (poręczyciela), która spłaca wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Nie można utożsamiać dwóch odrębnych instytucji prawa cywilnego w sytuacji, gdy ustawodawca w sposób wyraźny je różnicuje.

Jak z powyższego wynika przepisy znowelizowanej ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, w tym przepis art. 53 ust. 6 i 7 w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, które weszły w życie z dniem 22 grudnia 2010r. nie znajdują zastosowania do dochodzonych zobowiązań od pozwanego szpitala.

Ustawa nowelizacyjna weszła w życie z dniem 22 grudnia 2010r. i stosuje się do zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, powstałych po dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Odnosnie spółki (...) jako datę powstania dochodzonych zobowiązań przyjąć, należało datę zawarcia przez pozwanego z tą spółką umowy zobowiązującej do wykonania świadczeń zdrowotnych tj. dzień 29 października 2008r. Z datą zawarcia tej umowy, pozwany szpital zobowiązał się do zapłaty na rzecz spółki (...) za wykonanie świadczeń zdrowotnych. Samo zobowiązanie jako węzeł prawny łączący strony umowy powstało już w dacie zawarcia umowy z dnia 29 października 2008r. tj. przed datą 22 grudnia 2010r.

Z tych względów należy przyjąć, że datą powstania zobowiązania pozwanego szpitala wobec spółki (...) nie jest data wystawienia czy wymagalności faktury. Zobowiązanie pozwanego powstało w dacie zawarcia umowy o świadczenie usług medycznych, ponieważ z chwilą zawarcia wskazanej umowy na pozwanego został nałożony obowiązek określonego zachowania.

Jak z powyższego wynika przepisy znowelizowanej ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, w tym przepis art. 53 ust. 6 i 7 w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, które weszły w życie z dniem 22 grudnia 2010r. nie znajdują zastosowania do dochodzonych zobowiązań dotyczących spółki (...) od pozwanego szpitala, jako powstałych przed dniem jej wejścia w życie.

Przyjęcie odmiennego zapatrywania prowadziło do uznania działania mocy tego przepisu z datą wsteczną przed jego uchwaleniem i wejściem w życie.

Przepis intertemporalny zawarty w art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej jest jedynie powtórzeniem ogólnie obowiązującej zasady, wyrażonej m.in. w przepisie art. XXVI ustawy z dnia 22 kwietnia 1964r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. nr 16 poz. 94 z 1964r. bez zmian), że do oceny skutków prawnych czynności prawnych stosować należy prawo obowiązujące w dacie dokonania czynności. Zgodnie z jego treścią przepisy znowelizowanej ustawy stosuje się do zobowiązań powstałych po dniu jej wejścia w życie, a zatem do umów, z których wynikają te zobowiązania zawartych również po tej dacie.

Z powyżej wskazanych względów podnoszony przez stronę pozwaną zarzut nieważności wskazanych umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności zawartych ze spółkami (...) i (...) jest niezasadny. Legitymacja powoda do wystąpienia z niniejszym powództwem wynika z treści przepisu art. 518 § 1 k.c., zgodnie z którym osoba trzecia, która spłaca wierzyciela nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości zapłaty.

Na skutek zapłaty przez powoda długu pozwanego, za który odpowiadał osobiście, nabył on spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

Pozwany nie kwestionował ani wysokości swojego zobowiązania, za które zapłacił powód, ani faktu zapłaty, ani też wysokości dochodzonej należności. Na skutek zapłaty przez powoda długu pozwanego, za który odpowiadał osobiście, nabył on spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 496 kpc utrzymał nakaz zapłaty w mocy w części zaskarżonej, którym zobowiązał pozwanego do zapłaty na rzecz powoda kwoty 307.797,35 zł (art. 518 § 1 k.c.).

O odsetkach ustawowych sąd orzekł w oparciu o art. 482 § 1 k.c., zgodnie z którym od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa. O odsetkach tych stanowiących odsetki ustawowe od należności głównej, sąd orzekł od dnia wytoczenia powództwa tj. od dnia 18 stycznia 2012r. do dnia zapłaty. Na skutek bowiem wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela powód nabył prawo do żądania od pozwanego dalszych odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w zapłacie zobowiązania.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.948 zł tytułem kosztów sądowych a także kwotę 7.217 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego uwzględniającą opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana. Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1.
 1. art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej poprzez uznanie, że te przepisy nie mają zastosowania do umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczenia zawartych przez powoda z wierzycielem pozwanego;
 2. art. 65 § 2 k.c. poprzez uznanie, że rzeczywistym celem umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń zawartych przez powoda z wierzycielem pozwanego była spłata zobowiązań dłużnika, za którego powód poręczył, a nie bezpośredni przelew wierzytelności na inny podmiot;
 3. art. 83 § 1 k.c. poprzez niezastosowanie tej normy, a w konsekwencji zaniechanie ustalenia, że umowy o współpracy w zakresie wierzytelności i udzielania poręczeń zawarte przez powoda z wierzycielem pozwanego zostały zawarte dla pozoru;
 4. art. 5 k.c. poprzez niezastosowanie tej normy;
 5. art. 518 k.c. poprzez zastosowanie tego przepisu oraz przyjęcie, że powód nabył sporne wierzytelności w drodze subrogacji;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez niedokonanie wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez ustalenie, że zobowiązania pozwanego powstały przed dniem wejścia w życie przepisu ograniczającego zbywanie zobowiązań ZOZ – ów oraz ustalenie, że powodowi należała się prowizja za samo poręczenie.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie zaskarżonego nakazu i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, które znajdują pełne odzwierciedlenie w zebranych materiałach dowodowych, który został przez sąd pierwszej instancji oceniony wszechstronnie i przy pomocy kryterium wiedzy doświadczenia życiowego i zasad logicznego rozumowania, a zatem nie został naruszony przepis art. 233 kpc.

Źródłem zobowiązań poręczonych przez powoda i dochodzonych w niniejszym procesie były umowy zawarte pomiędzy stroną pozwaną a spółkami (...) i (...). Umowy te zostały zawarte przed dniem 22 grudnia 2010r., a zatem przed dniem wejściem w życie art. 53 ust. 5, 6 nieaktualnej już ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 230, poz. 1507), która weszła w życie dnia 22 grudnia 2010r. Umowa ze spółką (...) została zawarta w dniu 29 października 2008r., a umowa ze spółką (...) z pewnością była zawarta przed dniem 23 sierpnia 2010r., o czym świadczy załączone do akt zamówienie pozwanego szpitala kierowane do spółki (...) z dnia 23 sierpnia 2010r. Zgodnie z art. 4 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r. przepis art. 53 ust. 6 u.z.o.z. stosuje się wyłącznie do zobowiązań samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej powstałych po dniu wejścia w życie tej noweli, czyli po dniu 22 grudnia 2010r.

Nie można zasadnie twierdzić, że źródłem zobowiązań pozwanego szpitala wobec spółek (...) i (...) były faktury wystawiane za wykonane usługi lub dostarczone towary, czy też zamówienia kierowane przez szpital do spółek (...) i (...), gdyż te ostatnie dokumenty były skutkiem zrealizowania zobowiązań spółek (...)i (...) wynikających z umów o świadczenie usług medycznych. Dla oceny zatem realizacji tych zobowiązań należy kierować się prawem obowiązującym w dacie zawarcia tych umów zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą wyrażoną w art. XXVI ustawy z dnia 22 kwietnia 1964r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. nr 16 poz. 94 z 1964r. bez zmian), że do oceny skutków prawnych czynności prawnych stosować należy prawo obowiązujące w dacie dokonania tych czynności. Z tej samej przyczyny do oceny zobowiązań pozwanego szpitala wobec w/w spółek nie może być brany pod uwagę przepis art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654). Na podstawie art. 220 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.) utraciła moc w dacie wejścia w życie tej ustawy, tj. z dniem 1 lipca 2011r. Zgodnie z ogólnie obowiązującą podstawową zasadą prawa cywilnego *lex retro non agit* (nie działania prawa wstecz), uregulowaną w art. 3 k.c., do oceny stosunków prawnych stosuje się prawo obowiązujące w dacie zawarcia umowy. Zasada ta zapewnia stronom stosunków cywilnoprawnych poczucie bezpieczeństwa prawnego oraz umożliwia budowanie zaufania obywateli do państwa. Dzięki obowiązywaniu tej zasady, można mieć pewność, że nowa ustawa nie będzie służyła do oceny prawnej skutków stosunku prawnego, który miał miejsce pod rządem dawnego prawa (dawniej ustawy). Skoro ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. weszła w życie w dniu 1 lipca 2011r., to nie można skutku uregulowanego w art. 54 ust. 5 i 6 tej ustawy w postaci nieważności umowy poręczenia zobowiązań pozwanego szpitala, powstałych na podstawie umów o świadczenia medyczne zawartych przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, zawartej pomiędzy powodem a spółkami (...) i (...), stosować do umów zawartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy i wstecznie żądać, aby strony przewidywały, że w przyszłości będzie obowiązywał przepis o takiej treści jak art. 54 ust. 5 i 6, a nawet przepis art. 53 ust. 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r., bo również przed jego wejściem w życie zostały zawarte umowy pomiędzy pozwanym szpitalem a spółkami (...) i (...).

Nie ma racji apelujący twierdząc, że sąd pierwszej instancji w swoim uzasadnieniu przyjął, że zobowiązania spółki (...) powstały w przedziale czasowym od 20 kwietnia 2011r. Na stronie 5 swojego uzasadnienia Sąd Okręgowy wyraźnie stwierdził, że „Zobowiązania pozwanego powstały przed dniem wejścia w życie ustawy o działalności leczniczej, tj. przed 1 lipca 2011roku. Zobowiązania powstały wcześniej i mieszczą się w przedziale czasowym do dnia 20 kwietnia 2011 roku (najpóźniej w dniu 20 kwietnia 2011 roku wystawiona została faktura nr (...) k. 29)”. Sąd Okręgowy niezręcznie określił, że zobowiązania pozwanego powstały najpóźniej do dnia 20 kwietnia 2011r., gdy tymczasem z tą datą wiąże się nie powstanie zobowiązań lecz ich wymagalność. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 kwietnia 2012r. (III CZP 10/12, OSNiC nr 10/2012, poz. 117) wyraźnie rozróżnia instytucję samego zobowiązania i instytucję wymagalności roszczenia wynikającego ze zobowiązania. Źródłem zobowiązania może być umowa, a wymagalność dotyczy już istniejącego zobowiązania i daje kontrahentowi możliwość dochodzenia roszczenia przed sądem (wyrok

SN z dnia 12 lutego 1991r., III CRN 500/90, OSNCP z 1992r., nr 7 – 8, poz. 137). Z całą stanowczością należy podkreślić, że zobowiązania strony pozwanej z umów zawartych ze spółkami (...)i (...)powstały jeszcze przed dniem 22 grudnia 2010r. i dlatego do oceny skutków prawnych umów zawartych pomiędzy powodem a spółkami (...)i (...)nie mają zastosowania przepisy art. 53 ust. 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r., ani art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r.

W związku z powyższym nie może się ostać zarzut nieważności umów zawartych pomiędzy spółką (...) a powodem (...) S.A. w dniu 8 grudnia 2008r. i pomiędzy spółką (...) a powodem (...) S.A. w dniu 30 lipca 2010r. jako sprzecznych z art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. działalności leczniczej (Dz.U.2011.112.654). W dacie zawarcia umów stanowiących źródło zobowiązań pozwanego szpitala nie była wymagana zgoda podmiotu, który utworzył zoz na zawarcie umów z dnia 8 grudnia 2008r. oraz 30 lipca 2010r., gdyby nawet przyjąć, że miały one na celu zmianę wierzyciela.

Nie jest jednak trafny zarzut apelującego o naruszeniu przez sąd a quo treści art. 65 k.c. poprzez ustalenie, że umowy zawarte pomiędzy powodem a spółkami (...)i (...)z dnia 8 grudnia 2008r. i dnia 30 lipca 2010r. nie kwalifikują się jako umowy określone w art. 53 ust. 5, 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r. i art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r., gdyż nie miały na celu zmiany wierzyciela.

Przedmiotem wykładni dokonywanej na podstawie art. 65 k.c. jest oświadczenie woli już uzewnętrznione. Wykładnia takiego oświadczenia zmierza do ustalenia właściwej treści oświadczenia, a nie okoliczności sprzecznych z jego treścią lub wcale nią nieobjętych. W drodze wykładni nie można uzupełniać oświadczenia woli o dalsze elementy materialnoprawne (por. orz. SN z dnia 28 czerwca 1945 r., CI/45, OSN 1945-1946, poz. 1; PiP 1946, z. 5-6, s. 185). Art. 65 § 2 k.c. służy tłumaczeniu treści oświadczenia w sytuacji, gdy dosłowne brzmienie umowy pozostawia margines niepewności, niejasności co do rzeczywistej woli stron. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego w/w umowy zawarte z dostawcami usług czy towarów a powodem są jasne w swoim brzmieniu i nie wymagają wykładni, gdyż z ich treści wynika wyraźnie, że nie są to umowy przelewu wierzytelności, o których stanowi przepis art. 509 i nast. k.c., lecz są to umowy poręczenia prowadzące po ich wykonaniu do wstąpienia z mocy prawa przez powoda w prawa zaspokojonego wierzyciela – subrogacja ustawowa z art. 518 § 1 k.c.

W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy samego prawa przez osobę trzecią (poręczyciela), która spłaca wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Nie można utożsamiać dwóch odrębnych instytucji prawa cywilnego w sytuacji, gdy ustawodawca w sposób wyraźny je różnicuje (wyrok SN z dnia 24 kwietnia 2008r., IV CSK 39/08, Lex Nr 424361; wyrok SN z dnia 28 listopada 2003r., IV CK 232/02, Lex nr 466007).

W orzecznictwie przyjęto, że podmiotem spłacającym wierzyciela może być każda osoba trzecia, która spełnia świadczenie odpowiadające treści stosunku zobowiązaniowego, jaki łączy wierzyciela z dłużnikiem i to nawet bez zgody dłużnika, pod warunkiem że wierzytelność jest wymagalna. Wierzyciel nie może odmówić przyjęcia zapłaty od osoby trzeciej (art. 356 § 2 k.c.). Skutkiem takiej zapłaty jest wykonanie obowiązku wobec wierzyciela i ewentualne nabycie wierzytelności przez osobę trzecią – art. 518 § 1 k.c. (wyrok SA w Katowicach z dnia 6 grudnia 1990 r., I ACr 60/90, OSA 1991, z. 1, poz. 2; OSAiSN 1991, nr 1, poz. 2, s. 16; por też L. Stecki (w:) Kodeks..., s. 510.

Zgodnie z art. 518 § 1 pkt 1 k.c. cessio legis dotyczy osoby trzeciej, która płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi (rzeczowo). Osoba trzecia musi płacić więc cudzy dług, a nie własny. Przykładem odpowiedzialności osobistej może być zobowiązanie poręczyciela, który spłaca formalnie własny dług, ale materialnie cudzy. Poręczyciel w stosunku do wierzyciela odpowiada jak współdłużnik solidarny, ale spłacając wierzyciela, wstępuje w jego miejsce i nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty, stając się wierzycielem głównego dłużnika.

Przelew, inaczej cesja (łac. cessio)uregulowany w art. 509 k.c. jest umową, z mocy której wierzyciel – zbywca (cedent) przenosi na nabywcę (cesjonariusza) wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika (debitora). Umową cesji dotychczasowy wierzyciel przenosi więc całą wierzytelność na nowego wierzyciela. Podstawowym wynikiem

przelewu wierzytelności jest sukcesyjnie wstąpienie cesjonariusza w miejsce cedenta. Taka umowa ma na celu zmianę wierzyciela.

W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy prawa przez poręczyciela, który spłacił dotychczasowego wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Są to więc dwie różne instytucje. Przy pomocy instrumentów zawartych w art. 65 k.c. nie można zmienić zgodnego zamiaru stron. Powód poprzez zawarcie umów z 2008r. i 2010r. stał się gwarantem wykonania zobowiązań pieniężnych pozwanego szpitala i jego obowiązek zapłaty zobowiązania pozwanego urzeczywistniał się jedynie w sytuacji, gdy pozwany swojego zobowiązania nie zapłacił. Strony tych umów potwierdziły swoim zachowaniem, że miały na celu zagwarantowanie zapłaty zadłużenia pozwanego przez powoda.

Twierdzenie przez pozwanego, że jest były to umowy pozorne, gdyż w rzeczywistości pod tymi umowami poręczenia kryły się umowy przelewu wierzytelności uregulowane w art. 509 k.c. i nast. w żaden sposób nie zostało udowodnione. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 kwietnia 2008r. (IV CSK 39/08, Lex nr 424361) podkreślił, że pozorność umowy jest okolicznością faktyczną i jako taka podlega ustaleniu przez sąd orzekający, a skoro tak to zgodnie z regułą określoną w art. 6 k.c. strona pozwana powołując się na pozorność winna tę okoliczność faktyczną udowodnić. Należy także podnieść, że niniejsze postępowanie jest postępowaniem wszczętym w trybie nakazowym i gospodarczym, a zgodnie z art. 495 § 3 k.c. w zw. z art. 479² k.c. okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe niezgłoszone w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty mogą być rozpoznawane jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub gdy potrzeba ich powołania wynika później. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany podniósł jedynie zarzut naruszenia art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. w zakresie żądania kwoty 307.797,35 zł. Nie została w ogóle podniesiona okoliczność faktyczna w postaci pozorności umowy, ani nie został w tym celu przywołany jakikolwiek dowód na tę okoliczność. Zarzut pozorności umowy pojawił się dopiero na etapie apelacji i pozwany nie wykazał, aby tej okoliczności nie mógł z jakichś przyczyn powołać w zarzutach od nakazu zapłaty, ani w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty nadal mamy do czynienia z postępowaniem nakazowym i muszą być stosowane reguły obowiązujące w tym postępowaniu także przez sąd odwoławczy. Można przyjąć, że pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty powołał się na nieważność umów i jest to zarzut prawa materialnego, który winien być brany pod uwagę przez sąd w toku całego postępowania. Skuteczne powołanie się na pozorność umowy również prowadziłoby do stwierdzenia nieważności umów, ale aby stwierdzić pozorność umowy najpierw pozwany musiałby ją udowodnić zgodnie z regułami art. 495 § 3 k.c., a tego w żaden sposób nie uczynił. Nie jest wystarczające w tym zakresie powołanie się przez pozwanego na jego własną ocenę treści umowy odmienną niż dokonał tego sąd pierwszej instancji, gdyż jest to gołosłowna polemika z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną dokonaną przez sąd a quo. Nie został zatem naruszony przez sąd pierwszej instancji przepis art. 83 § 1 k.c.

Niezrozumiałe jest powoływanie się przez apelującego na naruszenie przez sąd pierwszej instancji zasad współżycia społecznego przez to, że powód po spłaceniu należności za pozwanego występuje przeciwko pozwanemu do sądu z kilkoma pozwami rozdzielając zobowiązania przeciwko pozwanemu przysługujące od tych samych wierzycieli, przez co generuje koszty procesu, a to z kolei pozbawia pozwanego funduszy pochodzących od NFZ przeznaczonych na ochronę zdrowia i ratowanie życia. To wskazuje na bezwzględność działania powoda i jego profesjonalizm w zakresie pozasądowej windykacji roszczeń. Działanie takie zdaniem apelującego narusza art. 5 k.c.

Sąd Apelacyjny w żaden sposób nie podziela zaprezentowanej przez pozwanego szpitala oceny działania powoda w świetle art. 5 k.c. Podnieść przede wszystkim należy, że pozwany nie płacąc wymagalnych zobowiązań sam narusza zasady współżycia społecznego, a zwłaszcza zasadę rzetelności i uczciwości obowiązującą podmioty w działalności gospodarczej. Domaga się on finansowania jego działalności przez wierzycieli, a gdy wierzyciel domaga się należytej mu wierzytelności stwierdza, że jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Zdaniem sądu ad quem postępowanie pozwanego polegające na niepłaceniu swoich wymagalnych zobowiązań stanowi nadużycie prawa, a ten kto sam nadużywa prawa nie może domagać się ochrony z art. 5 k.c. To, że działalność pozwanego polega na ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego nie usprawiedliwia nabywania mienia lub korzystania z usług innego podmiotu bez regulowania należności za to. Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą nie ma obowiązku finansowania

działalności pozwanego tylko dlatego, że pozwany zajmuje się ochronieniem najwyższych dóbr osobistych człowieka jakimi są życie i zdrowie.

Nie znajdując w apelacji żadnych argumentów, które mogłyby spowodować wydanie orzeczenia reformatoryjnego lub kasatoryjnego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację, a o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i 391 § 1 kpc w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu ustanowioną w art. 98 kpc.